

Projectplan Noodfonds Energiearmoede 2023

Projectnaam: Noodfonds Energiearmoede 2023

Ambtelijk opdrachtgever: Jethro Michel

Bestuurlijk opdrachtgever: het college van B&W, vertegenwoordigd door Jacques Rozendaal, wethouder Armoedebeleid (bestuurlijk trekker), en Jelmer Vierstra, wethouder Energietransitie

Projectleider: Bastiaan Bretveld

Inhoud:

1. Inleiding
2. Doel en resultaten
3. Fasering en aanpak
4. Organisatie en procedures
5. Kosten en baten
6. Specifieke plannen
  - a. Communicatieplan
  - b. Risicoparagraaf

Bijlagen

1. Communicatieplan

1. Inleiding

Het is niemand ontgaan afgelopen najaar: de stijgende kosten voor energie en onvoldoende geïsoleerde gebouwen. Vaste energiecontracten lopen af en daardoor hebben steeds meer huishoudens problemen met het betalen van hun energierekening. Energiearmoede is een probleem in onze samenleving dat door deze prijsstijgingen wordt vergroot. Niet alleen inwoners, maar ook maatschappelijke organisaties hebben het moeilijk om het hoofd boven water te houden. In verband hiermee heeft de gemeenteraad daarom op 21 december 2022 besloten (D/22/080556) om een bedrag van € 1.000.000,- in de begroting 2023 op te nemen als 'Noodfonds Energiearmoede'. Ook was er een overschot van € 400.000,- aan Energietoeslag 2022. Dat is met hetzelfde raadsbesluit toegevoegd aan het Noodfonds. Dat maakt dat er nu € 1.400.000,- beschikbaar is.

2. Doel en resultaten

Doel:

Met het Noodfonds Energiearmoede willen we inwoners en maatschappelijke organisaties in 2023 financieel ondersteunen bij het opvangen van de gevolgen van de stijging van energieprijzen. Deze ondersteuning bestaat uit twee onderdelen:

- Een bijdrage in de kosten van de energierekening;
- Ondersteuning met maatregelen om het energieverbruik van gebouwen blijvend te verlagen.

Hierbij is sprake van een lerende aanpak: gedurende het proces zal moeten worden gemonitord en bijgestuurd op de behaalde resultaten. Dit betekent ook dat we in samenwerking met partners regelmatig kijken naar mogelijkheden om de aanpak te verbeteren. We zullen gezamenlijk in staat moeten zijn om bij grote animo snel bij te schakelen. Het op deze manier werken met partners is een leertraject.

Resultaten:

- a. Financiële tegemoetkoming aan inwoners: de hoogte van de Energietoeslag 2023 is net als in 2022 € 1.300,- per huishouden.
- b. Energiebesparingen in en aan woningen van inwoners die hier zelf niet de middelen voor hebben.
- c. Het ondersteunen van maatschappelijke organisaties die hier zelf onvoldoende middelen voor hebben.

Onderdeel a gaat uit van een groep van 1850 huishoudens tot 120% van de bijstandsnorm. Door ophoging tot 140% stijgt dit aantal naar 2750 huishoudens.

Onderdelen b en c zijn moeilijk te kwantificeren omdat onbekend hoe groot deze groep is, en wat de noodzaak aan maatregelen is. Dit is ook mede afhankelijk van bereidheid tot meewerken van inwoners. Deze gebouwen vragen niet alleen in 2023 aandacht, maar ook in volgende jaren, met bijvoorbeeld een Nationaal Isolatieprogramma.

Resultaat	Prestatie-indicator (wat wordt gemeten)	Streefwaarde
a. Financiële tegemoetkoming inwoners	Verstrekking Energietoeslag aan huishoudens met een inkomen tot 140% van de bijstandsnorm	80% van de doelgroep
b. Energiebesparingen in en aan woningen	Voor huishoudens met inkomen tot 140% van de bijstandsnorm: - Aantal huishoudens met bezoek van energiecoaches - Aantal huishoudens met inzet van FIX-brigade - Aantal vervangen oude apparatuur en ander witgoed	15% van de doelgroep (~400) 15% van de doelgroep (~400) 6% van de doelgroep (~285)

c. Ondersteuning maatschappelijke organisaties	- Het financieel ondersteunen van alle organisaties die de verhoogde energiekosten niet hebben kunnen compenseren vanuit hun eigen vermogen en hierdoor hebben moeten korten in hun begroting van 2023 - Aantal maatschappelijke organisaties die aanspraak willen doen op de subsidie ter verduurzaming van hun pand(en)	Budget uitputten
--	---	------------------

Randvoorwaarden:

De uitvoering van het project Noodfonds Energiearmoede 2023 vergt een domein overstijgende aanpak. Dit betekent dat er een intensieve samenwerking wordt opgestart tussen het sociaal domein en het energieteam van de gemeente, samen met FERM Werk, en bijvoorbeeld met Woerden Energie en Duurzaam Woerden. De samenwerking tussen deze partijen is noodzakelijk om inwoners en maatschappelijke organisaties te ontzorgen. Cruciaal is dat zij zich bij één 'loket' melden en dat vervolgens alle benodigde acties in gang worden gezet. Dit vraagt om commitment van de partijen en om continu analyseren naar verbeteringen in de afhandeling. De coördinator is degene die hiervoor verantwoordelijk is.

Omdat het binnen de gemeentelijke organisatie meerdere domeinen betreft is aansturing vanuit de directie noodzakelijk.

Tot het projectresultaat behoort niet:

- Ondersteuning van het Midden- en kleinbedrijf.
- Ondersteuning van gemeentelijke gebouwen, daarvoor is een routekaart verduurzaming vastgoed van gemeentelijke panden tot 2030 opgesteld.

3. Fasering en aanpak

De fasering en aanpak is onderverdeeld in dezelfde drie pijlers zoals hierboven beschreven.

a. Financiële tegemoetkoming aan inwoners (Energietoeslag)

Voor huishoudens die tot de doelgroep behoren bedraagt de financiële tegemoetkoming €1.300,-. Naar verwachting zal de wetgeving voor de Energietoeslag 2023 in september worden vastgesteld. Dan kan de Energietoeslag 2023 worden aangevraagd. Huishoudens die de Energietoeslag 2022 hebben ontvangen zullen deze automatisch ontvangen.

b. Energiebesparing in en aan woningen

Naast de eerste financiële tegemoetkoming aan inwoners is er ook materiele hulp. Hiermee wordt gezorgd dat de het energiegebruik voor deze inwoners wordt verminderd. Dit doen we door het nemen van energiebesparende maatregelen in huis. De energiehulp die wordt aangeboden bestaat uit:

- **Een bezoek van energiecoaches** om met de inwoners in gesprek te gaan over energiebesparingen in hun woning. Veelal gebeurt dit in meerdere bezoeken om te kijken naar de benodigde stappen, de daadwerkelijke maatregelen en om te bespreken of er nog meer verbeteringen nodig zijn. In deze gesprekken komt aan bod of nieuw witgoed nodig is, of dat er vooral winst met het gedrag te behalen is.

Ook wordt in de bezoeken door een energiecoach een inventarisatie gemaakt van te nemen energiebesparende maatregelen. De kleinere maatregelen worden uitgevoerd door FIXbrigades. De grotere maatregelen worden genoteerd in de koopwoningen. Als blijkt dat er spouwmuren of een vloer geïsoleerd kan worden, wordt gebruik gemaakt van de huidige **isolatie-actie** die al in werking is bij de gemeente Woerden. Andere grote isolerende

maatregelen die zijn genoteerd kunnen in toekomstige projecten worden behandeld, als bijvoorbeeld in het Nationaal Isolatieprogramma. CAZAS heeft voor haar woningen al een plan van aanpak opgesteld om alle woningen met een lage energetische kwaliteit de komende jaren te verduurzamen.

- Een **witgoedregeling** die tot 600 euro bijdraagt bij de vervanging van oud witgoed. Verwacht wordt dat veel huishoudens hier gebruik van willen maken. De uitvoering van de witgoedregeling wordt ondergebracht bij de energiecoaches omdat zij (1) geschikte meetapparatuur hebben, (2) ter plekke zuiniger witgoed kunnen aanschaffen en (3) controleren of het witgoed vervangen is. Om de uitvoering bij de energiecoaches onder te brengen dient een subsidiebeschikking te worden vastgesteld met daarin de voorwaarden voor witgoedvervanging. De gemeente is momenteel in gesprek met een partij die energiecoaches kan inzetten in dit project. Bij deze partij kan de witgoedregeling worden belegd.
- **FIXbrigades** die ook achter de voordeur van de inwoners komen. Zij hebben de gereedschappen en materialen om de kleinere tot middelgrote energiebesparende maatregelen uit te voeren. Het gaat om bijvoorbeeld tochtstrips en radiatorfolie. In het Noodfonds Energiearmoede-project zijn er twee FIXbrigades, (1) van CAZAS Wonen en (2) van Present Woerden:
  - **CAZAS Wonen.** Deze huurcorporatie stelt een FIXbrigade inclusief coördinator samen en gaat middelgrote energiebesparende maatregelen uitvoeren bij 50 CAZAS-huurwoningen in de gemeente IJsselstein en 50 in de gemeente Woerden. In deze pilotversie gaan zij aan de slag in de Woerdense buurt Molenvliet. Deze pilot heeft een duur van ongeveer een half jaar, dus tot eind 2023. De kosten voor de pilot worden gedekt uit gelden vanuit de provincie Utrecht en beide gemeenten. De subsidieaanvraag is in mei ingediend bij de provincie. De uitvoering van de pilot van CAZAS Wonen k vanaf juni van start, wat inhoudt dat de FIXbrigade zal worden samengesteld. Na deze pilot, naar verwachting begin 2024, zal deze FIXbrigade eventueel ook woningen bedienen die niet van CAZAS zijn. Dit is afhankelijk van de beschikbare gelden en het succes van deze FIXbrigade.
  - **Present Woerden.** Present Woerden is een vrijwilligersorganisatie die zich graag inzet voor de inwoners die hulp behoeven. Zij zullen in juli starten met de werving van vrijwilligers om een FIXbrigade op te richten. Enkel de coördinatie van dit team zal gefinancierd worden vanuit het geld dat gereserveerd is voor het Noodfonds Energiearmoede. De FIXbrigade behoeft geen vergoeding voor het uitvoeren van de maatregelen.

Aanmeldprocedure en gegevensuitwisseling

De gemeente Woerden zal een helpdesk opzetten die bereikbaar is per telefoon, bericht (app) en e-mail. Daarnaast kan de inwoner zich op de website van gemeente Woerden aanmelden voor energiehulp. Belangrijk is dat de gemeente goed bereikbaar is en dat de aanmeldingen zorgvuldig en overzichtelijk worden verwerkt. Sleutelfiguren kunnen hun netwerk inzetten om de inwoner te informeren en ondersteunen om zich aan te melden.

Daarnaast is het noodzakelijk om de gegevensuitwisseling tussen de gemeente, energiecoaches en FIXbrigades zo goed mogelijk te laten verlopen. Hierin kunnen we een onderscheid maken tussen de CAZAS-pilot en het Present Woerden-spoor.

(1) Bij de CAZAS-pilot zullen, na een communicatieproces, 50 huishoudens in de wijk Molenvliet zich aanmelden om aanspraak te maken op materiele energiehulp. Deze adressen zullen bekend zijn bij de gemeente Woerden, CAZAS Wonen en de energiecoaches. Er kan in dezelfde periode een aantal adressen worden bezocht door een FIXbrigade en een aantal andere adressen door energiecoaches. Een fixteam kan dus een woning bezoeken voordat of nadat energiecoaches zijn langs geweest.

(2) Het overgrote deel van de aanmeldingen voor materiele energiehulp valt buiten de CAZAS-pilot. De gemeente zal in batches adressen delen met de energiecoaches, zodat zij als eerste achter de voordeur komen van een inwoner. De energiecoaches zal een adres doorsturen naar Present

Woerden indien een fixteam noodzakelijk blijkt. Bij onvoldoende capaciteit van de energiecoaches maar ruimte bij de FIXbrigade om woningen te bezoeken zal de gemeente direct adressen naar Present Woerden sturen. De energiecoach kan dan een woningbezoek doen nadat het fixteam is langs geweest.

Regierol gemeente Woerden

De regierol ligt bij de gemeente Woerden, bestaande uit:

1. opstelling van het beleid voor de witgoedregeling;
2. overeenkomsten sluiten met de samenwerkingspartners;
3. sturing geven aan de projectgroep;
4. schakelen indien nodig en uiteraard eindverantwoordelijke.

In onderstaande tabel worden de kansen en risico's uiteengezet als de aanmeldingen via een centraal aanmeldplatform van de gemeente worden opgevangen.

Kansen	Risico's
Zicht op kwetsbaarste doelgroep, koppelkansen gemeente vanuit Sociaal Domein	Vraagt capaciteit, continuïteit in aanvragen doorzetten naar betreffende partijen belangrijk. Telefonisch contact mogelijk maken
Vinger aan de pols, monitoring, zicht op welke huishoudens welke maatregelen hebben laten doen	Aanmeldplatform = ict project. Technische ondersteuning nodig bouwen en onderhoud. Problemen met aanmelding, check of iemand recht heeft
Energietoeslag check door gemeente mogelijk (op termijn), andere partijen hoeven geen 'nee' te verkopen. Blauwe ogen aanpak, i.p.v. hoepelaanpak	De gemeente als afzender wekt mogelijk wantrouwen/vooroordelen over traagheid op.
Afzender overheid legitiem. Kans om samenwerking met andere partijen te laten zien met meerdere logo's	
Doorschakelen naar NIP-isolatieaanpak als aanmelder buiten energiearmoede-aanpak valt	
Kosten relatief laag	Kosten/tijd online omgeving

Risico's minimaliseren

Verwacht wordt dat een online platform eenvoudig en effectief opgezet kan worden door de gemeente. Er is voldoende capaciteit in het team Energietransitie om de aanvragen via de e-mail en telefoon (bellen, appen) te verwerken in een database. Het gaat om NAW-gegevens, dus het is noodzakelijk dat deze in een beveiligde omgeving worden opgeslagen. De ervaring bij de gemeente heeft geleerd dat deze database binnen de knowhow van de verwerker is op te zetten en te gebruiken. In september kunnen de aanmeldingen worden gecheckt bij FERM Werk of de inwoner energietoeslaggerechtigd is en dus binnen de doelgroep past. Ook hier wordt verwacht dat dit proces efficiënt verloopt.

Tenslotte kan het afzenderschap van de gemeente gecombineerd worden met logo's van de samenwerkingspartners om wantrouwen en vooroordelen van inwoners richting de gemeente te minimaliseren.

c. Ondersteuning maatschappelijke organisaties

Ter ondersteuning van maatschappelijke organisaties komt er een Subsidieregeling Energiekosten en Verduurzaming maatschappelijke organisaties. Deze regeling is bedoeld voor buurt-, club- en dorpshuizen, culturele instellingen en scouting- en sportverenigingen. Deze organisaties hebben geen winstmerk en zijn gevestigd in de gemeente Woerden.

Maatschappelijke organisaties kunnen na publicatie, tot eind 2023 subsidie aanvragen voor:

1. Compensatie van de verhoogde energiekosten waardoor de organisatie niet alle beoogde activiteiten in 2023 heeft kunnen uitvoeren.
2. Een bijdrage voor isolerende maatregelen om de energiekosten structureel te verlagen. Medefinanciering van zonnepanelen valt hier niet onder. Deze bijdrage wordt vastgesteld op basis van een energiescan binnen het Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed (OMV) van de provincie Utrecht.

De exacte voorwaarden worden onderdeel van de subsidieregeling. Doelstelling is dat maatschappelijke organisaties hiermee in staat worden gesteld om de maatschappelijke functie uit te voeren.

Een aanvraag voor de compensatie van de gestegen energiekosten bedraagt maximaal €5.000,-. Indien een organisatie een aanvraag wil doen om subsidie te krijgen voor de isolerende maatregelen, dan kan maximaal €20.000,- aangevraagd worden. Een energiescan wordt volledig vergoed door de provincie Utrecht, terwijl 85% van de geoffreerde kosten voor verduurzamingsmaatregelen subsidiabel zijn. Belangrijk om te vermelden is dat enkel de organisaties die gevestigd zijn in een eigen pand aanspraak kunnen maken op de subsidie voor verduurzamingsmaatregelen.

Mijlpalen:

Zoals onder de verschillende pijlers beschreven zijn er de komende maanden een aantal stappen te doorlopen, daarbij horen een aantal mijlpalen:

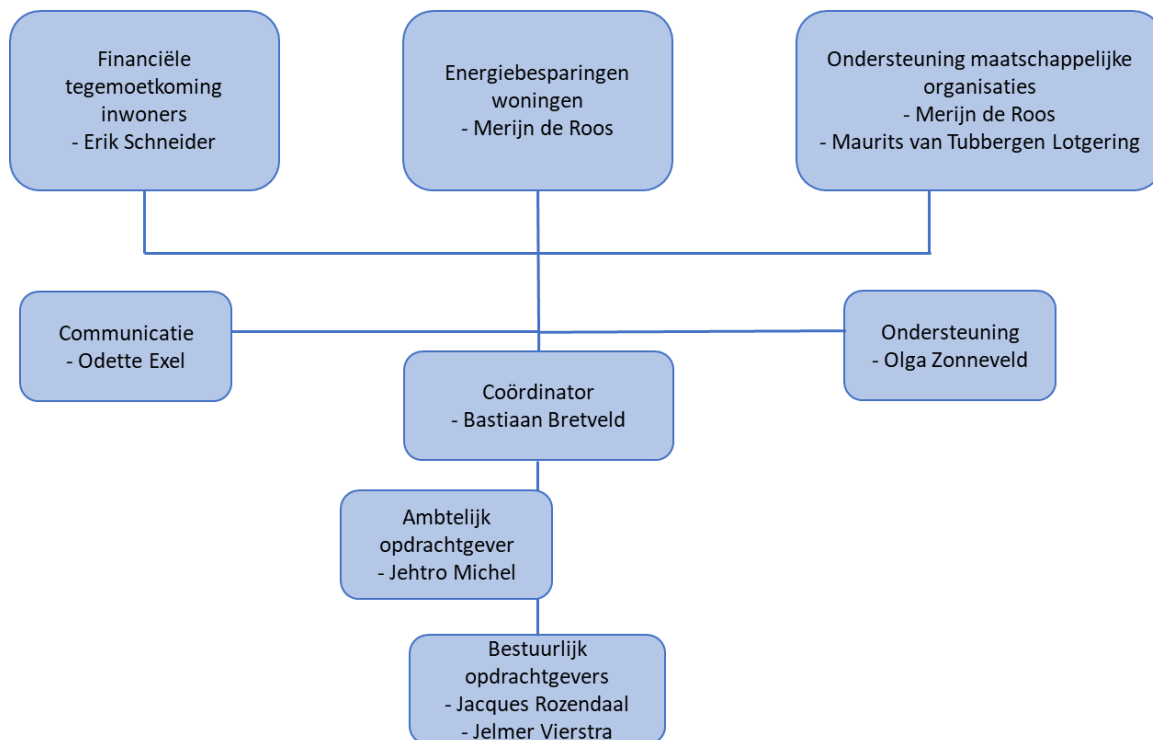
- Juni: Vaststellen projectplan
- Juni: Openstelling Subsidieregeling Energiekosten en Verduurzaming Maatschappelijke Organisaties
- Juli: Brief + mail Subsidieregeling energiekosten naar maatschappelijke organisaties
- Juli/aug: Start uitvoering energiebesparende maatregelen door energiecoach/fixer en witgoedregeling
- Sept: Openstelling Energietoeslag 2023

4. Organisatie en procedures

Organogram

De projectorganisatie is opgebouwd vanuit de drie inhoudelijke pijlers. Elke pijler heeft een of meerdere personen die de doelstelling van deze pijler behalen. De samenhang tussen deze drie pijlers en de bestuurlijke afstemming is in handen van de coördinator. Voor alle onderdelen van het project is ondersteuning en communicatie inzet beschikbaar.

De coördinator is de verbinder tussen de collega's in het project en de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever. Ambtelijk opdrachtgever is een directielid, het bestuurlijk opdrachtgeverschap ligt bij de wethouders Jelmer Vierstra (Energietransitie) en Jacques Rozendaal (sociaal domein). Dit ziet er schematisch als volgt uit:

Bevoegdheden

Het budgethouderschap is verdeeld per pijler. Voor pijler 1 is dat Esther Wortman, voor pijler 2 en 3 is dat Evert Hassink.

Inhoudelijke beoordeling van ondersteuning ligt bij de drie pijlers die onderdeel zijn van het noodfonds. Elke maand wordt de financiële status besproken in het teamoverleg en in de afstemming tussen coördinator en opdrachtgevers.

Rapportages

Elke maand bespreekt de coördinator de voortgang met beide bestuurlijk opdrachtgevers om zo ook de lerende aanpak bij te kunnen sturen waar nodig. In dit maandelijks overleg wordt ook de financiële status besproken. Indien nodig volgt uit deze bespreking een raadsinformatiebrief om de gemeenteraad op de hoogte te houden. De coördinator wordt hierin van informatie voorzien vanuit de drie pijlers, communicatie en de controller.

5. Kosten en baten

Het raadsbesluit van 22 december 2022 geeft aan dat er financiële middelen zijn vrijgemaakt voor het Noodfonds energiearmoede. Dit gaat om een bedrag van €1.000.000,-. Dit is door middel van een grove verdeling onder de drie pijlers verdeeld. Deze paragraaf geeft een nadere uitwerking van de besteding van dit geld per pijler.

Daarnaast is ook het overschot van de energietoeslag van 2022 overgeheveld naar 2023, dit bedrag van €400.000,- wordt ingezet voor de financiële tegemoetkoming aan inwoners (de Energietoeslag).

a. Financiële tegemoetkoming aan inwoners

Bij het verhogen van de inkomensgrens naar 140% van de bijstandsnorm stijgt de doelgroep met ongeveer 50%. Als we het gebruik van de Energietoeslag 2022 als uitgangspunt nemen voor het gebruik van de doelgroep in 2023 komen we uit op een verwachte kostenpost van € 3.200.000. Deze kosten worden gedekt door de Rijksbijdrage voor 2023 (van € 2.500.000), de overheveling van het overschot van 2022 (van € 400.000) en de dekking uit het Noodfonds Energiearmoede (€ 300.000).

b. Energiebesparing in en aan woningen

Voor materiele hulp in en aan woningen is de inschatting dat er ongeveer 400 huishoudens bezocht worden door zowel een energiecoach als FIXbrigade van Present Woerden. Het beschikbare budget is onderverdeeld in een aantal maatregelen met bijbehorend kostenplaatje:

- Het budget voor de Energiecoaches bestaan uit:
  - o Coördinatie van deze groep: €20.000,-;
  - o Werving en opleiding: €10.000,-;
  - o Vrijwilligersvergoeding (per huishouden): €35,-. Bij ong. 400 aanmeldingen: €15.000,-.
- Witgoedregeling: huishoudens kunnen tot €600,- vergoed krijgen voor nieuw energiezuinig witgoed. De verwachting is dat er 280 huishoudens gebruik van zullen maken. Dat resulteert in een totaalbudget van €170.000,-.
- Het budget voor de FIXbrigades bestaan uit:
  - o CAZAS-pilot (50 woningen): €17.082,-;
  - o Coördinatie van FIXbrigade Present Woerden: geschat op €20.000,-.
  - o Vrijwilligers FIXbrigade Present Woerden: geen kosten;
  - o FIXbrigade Nederland voor materiaal, gereedschappen, werkkleding en transport (bakfiets): geschat op €50.000,- voor 200 huisbezoeken. Na uitputting van deze overeenkomst kan overgestapt worden naar lokale inkoop van materiaal via de bouwmarkten in de gemeente Woerden. De kosten hiervan, dus vanaf 200 huisbezoeken tot ong. 400 huisbezoeken, zijn begroot op opnieuw €50.000,-. De begrote kosten zijn in totaal €100.000,-.
- Uitbreiding bestaande isolatie-actie: €25.000,- wordt ingezet om woningeigenaren spouwmuur- of vloerisolatie aan te bieden voor de uitgebreide doelgroep tot 140% van de bijstandsnorm.

c. Ondersteuning maatschappelijke organisaties

Deze ondersteuning van in totaal €300.000,- is onverdeeld in twee aspecten:

- Compensatie van de gestegen energiekosten van maximaal €5.000,-. Hiervoor is in totaal €60.000,- voor gereserveerd.
- Subsidie voor isolerende maatregelen van maximaal €20.000,-. Een energiescan wordt volledig vergoed door de provincie Utrecht, terwijl 85% van de geoffreerde kosten voor verduurzamingsmaatregelen subsidiabel zijn. Hiervoor is in totaal €240.000,- voor gereserveerd.

Daarnaast zijn er ook algemene kosten, voor communicatie, waarvoor €20.500,- is gereserveerd. Een verdere specificatie van het communicatiebudget is opgenomen in het communicatieplan. Dit budget is ondergebracht onder pijler 2.

	Algemeen	Pijler 1	Pijler 2	Pijler 3
Overschot 2022		€400.000		
Noodfonds 2023				
a. Financiële tegemoetkoming inwoners		€300.000		
b. Energiebesparing woningen			€379.500	
Communicatie	€20.500			
c. Ondersteuning maatschappelijke organisaties				€300.000
Totaal	€20.500	€700.000	€379.500	€300.000

6. Specifieke plannen

Communicatieplan

Het bereiken van inwoners met (kans op) energiearmoede is cruciaal: als we ze niet kunnen bereiken, worden ze niet geholpen. De doelgroep is moeilijk te bereiken via traditionele communicatiemiddelen. Dat komt o.a. door schaamte, gebrek aan taalvaardigheid en wantrouwen ten opzichte van overheidscommunicatie. Daarom zetten we in op communicatie gebaseerd op geleend vertrouwen. Sleutelfiguren en organisaties die bekend zijn bij de doelgroep spelen een cruciale rol om de boodschap bij de juiste inwoners te krijgen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het armoedenetwerk van de gemeente.

Per pijler van het Noodfonds worden aparte communicatiemiddelen ingezet om de doelgroep zo goed mogelijk te bereiken. Voor verdere details zie bijlage 1.

Doel is om begin september communicatiemiddelen gereed te hebben en in juni een vooraankondiging te doen naar sleutelorganisaties.

Risicomanagement

Mochten meer inwoners en maatschappelijke organisaties zich melden dan voorzien dan kunnen de kosten oplopen tot € 500.000,- meer. Dit risico is opgenomen in de risico-paragraaf van de voorjaarsrapportage.